

N.F.S. Grundtvigs prædiken 1. søndag efter helligtrekonger

Taler

Nikolai Frederik Severin Grundtvig
Forfatter, teolog, digter

Dato

10. januar 1864

Sted

Vartov Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 2, vers 41-52

1 Kristne Venner!

Iblandt de lærdes Skare

sig Jesus sætter ned,

5 *at høre og forfare,*

hvad de om hannem veed.

Saaledes synger vi med gamle Kingo, og det kan vel synes, som om det var lidt mer end enten Kingo eller vi kunde sige med Sikkerhed; thi i Dagens

- 10 Evangelium staar der jo ikke, hvad det var, den tolvvaars Jesus talte med de skriftkloge om i de tre Dage, da han sad midt iblandt dem, og til alles Forundring kunde baade spørge og svare med Forstand; men Aanden lader os dog mærke, det er sikkert nok, at Guds Søn ikke gjorde sin Moder Sorg for at sidde paa Forundrings-Stolen mellem de vise Mestere, og at han ikke kan have
- 15 havt Lyst eller Trang til at tale med dem om andet, end hvad de vidste om ham, som skulde komme, og hvem alle Profeterne havde givet Vidnesbyrd, Kristus Messias, den Abrahams Sød, i hvem alle Slægter skulde velsignes. Vel kan det ved første Øjekast synes, som om Guds Søn heller ikke herom kunde enten ønske eller behøve at lære noget som helst af de boglærde, da han havde Gud
- 20 Faders Aand til sin alvidende Læremester; men hvis saa var, da maatte vi, som Guds Børn i Kristus, der har samme guddommelige Læremester, heller ikke ønske eller behøve enten at lære noget af de skriftkloge eller selv at lære Modersmaalet af vor Moder; thi Gud sendte jo sin Søn til Verden som et
- 25 virkeligt Menneske-Barn, ligesom en af os i alle Maader, kun uden Synd, og alle hans sande Disipler skal være i denne Verden, ligesom han var, og selv har han sagt: Guds Lærlinger skal de alle være.

Betragtningen af Ordskiftet mellem den tolvaars Jesus og de jødiske skriftkloge i Templet behøver derfor heller ingenlunde at være ørkesløs, da meget mere den kristne Menigheds Forhold under Opvæksten til Kristenhedens skriftkloge kan og skal spejle sig deri.

Naar nemlig Kingo synger om de skriftkloge:

35 *De søge Skriften nøje,
men Jesu skjendes ej,
han staar for deres Øje,
men Stolthed siger nej,*

40 da er det vel det samme Skudsmaal, som Herren selv gav de jødiske skriftkloge, da han sagde: I ransager Skrifterne, fordi I mener at have et evigt Liv i dem; men skjønt de vidner om mig, vil I ikke komme til mig, at I kan faa Livet, og vel maa Herren og hans Aand desværre give de fleste af Kristenhedens skriftkloge det samme Skudsmaal, men dette har slet intet med Samtalen mellem den tolvaars
45 Jesus og de skriftkloge i Templet at gjøre; thi vi kan være visse paa, at hvad Herren spurgte de skriftkloge om, det var ikke, om de holdt ham for Kristus, Messias, men kun om, hvad de havde læst i Loven og Profeterne om Kristus, den Guds salvede, hvordan de forstod det, ligesom det har været derom Han til deres store Forundring meddelte dem sine dybe Betænkninger, af den Visdom,
50 som ikke Mandevid, men den Helligaand lærer. Saaledes vil Kristi levende Menighed heller ikke i sin Opvæxt spørge de skriftkloge, om de anser dem for Guds Børneflok, der har evigt Fællesskab med Faderen og med hans Søn Jesus Kristus; det veed Menigheden med Gud og sig selv, og vil ikke tvistes med nogen om, men Spørgsmaalet vil altid være, hvad der i den profetiske og apostoliske
55 Skrift virkelig staar at læse om Guds Folk og Menighed, og hvordan de lærde forstaar det; og ved et saadant Ordskifte mellem de lærde, som daglig ransage Skriften, og Guds Børn, som daglig voxe i Vorherres Jesu Kristi Naade og Kundskab, vil sikkert alle, som det hore, forundres over, at Herrens smaa Brødre og Søstre, ligesom han, skjønt de ikke er lærde, dog forstaar Skriftens dybe Ting
60 bedre end de skriftkloge.

Dette eneste rette Forhold mellem Guds Børn og Lærlinger paa den ene og de skriftkloge som deres egne og hinandens Lærlinger paa den anden Side, ville vist nok de fleste af Kristenhedens skriftkloge lige saa lidt kjendes ved som de jødiske

i Herrens Dage, da de lærde i denne Verden til alle Tider vil synes, de har Ret til at herske over de ulærdes Tro, om de end selv liden eller ingen Tro har; men dels er det, kristelig talt, ikke Hovedsagen, hvad de lærde synes, men hvordan Guds Menighed maa betragte de skriftkloge for at have Gavn og ikke Skade af dem, og
70 dels tør vi dog nok haabe, at de skriftkloge i det mindste hos os vil lære det samme af Guds Lærlinger, med hvis Aand Guds Aand vidner, at de er Guds Børn, Guds Arvinger og Kristi Medarvinger, som i det mindste Gamaliel sikkert kun havde lært af den tolvaares Jesus i Templet, og havde derfor ikke kunnet lære fra sig til Savlus, som sad ved hans Fødder, — det nemlig, at naar den verdslige
75 Magt ikke dumdrstig vil strides med Gud, da maa den overlade de aandelige Magter selv at prøve Styrke med hinanden, da, saa vist som Gud lever, vil hans Aand, som er Sandhedens Aand, tilintetgøre alle sine aandelige Modstandere, som er Vildfarelsens Aander og maa forgaa af dem selv.

80 Ligesom derfor Betragtningen af Kristus og de skriftkloge i Templet ved nærmere Eftertanke kan og skal lære os at kjende det rette Forhold mellem Guds og Menneskenes Lærdom, saaledes kan og skal Betragtningen selv af den tolvaares Jesus, som sad paa Højstolen i Templet midt imellem de ypperste Læremestere og baade udspurgte og svarede dem højt, som en Mand sin Næste,
85 levende minde os om den kristelige Sandhed, at hvor Herrens Aand er, der er aandelig Frihed; thi baade kan vi godt forstaa, at havde der ikke hersket en saadan aandelig Frihed i Jødelandet, da havde ikke blot de tre Dages Samtale i Templet til indbyrdes Undervisning, men Herrens tre Aars Prædiken, i
90 Templet, i Synagogerne og under aaben Himmel, til Oplysning af Guds Rige og til Oplivelse af Guds Folk været utænkelig, og at ligeledes den aandelige Oplivelse og Oplysning, som nu aabenbarer Kristi Menighed uundværlig, naar den skal opnaa Vorherres Jesu Kristi Væxtes Maal, er utænkelig, naar ikke alle Aander faar Lov til frit at udtale sig om Livets Vej og Lysets Art, saa det kan kjendes og klares, at det holder Stik, hvad Apostelen Johannes skriver, at hver
95 Aand, som ikke bekjender den i Kjødet komne Jesus Kristus er en Vildfarelsens Aand, men at den Aand, som med Menigheden bekjender den i Kjødet komne Jesus Kristus, han er Guds og Sandhedens, Livets og Lysets Aand evindelig, Amen!

100

Kilde

N. F. S. Grundtvigs Sidste Prædikener i Vartov Kirke 1861-72, et Udvalg ved C. J. Brandt, Vol 1. Kjøbenhavn: Karl Schönbergs Forlag, 1880. Digitalisering: Det Kgl. Bibliotek

Kildetype

105 Dokumentation i bogværk

Tags

Den anden slesvigske krig 1864, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/n-f-s-grundtvigs-praediken-1-sondag-efter-helligtrekonger>

110

115

120

125

130

135

140